

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 24. oktobra 1883.

Obseg: Namerovana ustanovitev poljedelske šole na Dolenjskem in gozdarstvo. — Pripravljajmo svoja zemljišča uže v jeseni za prihodnjo pomladansko ali jaro setev! (Konec.) — Okrajne ceste na Kranjskem, kako naj bi se vzdržavale vprihodnje. (Dalje.) — Novi gospodarski stroji. (Konec.) — Izpis iz zapisnika 60. odborove seje 3. okt. 1883. — Spomini na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881. (Dalje.) — Zakon, s katerim se prenarejajo nekatera določila volilnega reda za deželni zbor vojvodine kranjske. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Namerovana ustanovitev poljedelske šole na Dolenjskem in gozdarstvo.**

V 7. seji deželnega zbora kranjskega utemeljil je gospod prof. Šuklje svoj samostalen predlog glede naprave poljedelske, oziroma vinorejske šole na Dolenjskem. Govor gospoda poslanca sukal se je okoli vino-reje, sadjereje itd., le o gozdarstvu nismo ničesa čuli.

Kdor vé, da je na Kranjskem ogromno Krasa, kateri se bode moral pogozditi, da je kranjska dežela zeló gorata in bila večinoma z gozdi zaraščena, da so se pa v novejšem času gozdi silno posekali, da so vsled tega uže povodnji nastale in se je bati, da še nastanejo, da imamo gozdno postavo, za katere izpeljavo so le štirje gozdni tehniki oziroma štirje gozdni pazniki odgovorni; da hoče pa visoko ministerstvo v to svrhu še enega gozdnega tehnika in 6 gozdnih paznikov nastaviti, mogel bi bil gospod govornik tudi to omeniti in nadaljevati:

Z ozirom na to in ker nam skoro ni znano, od kod slavna vlada gozdno osobje jemlje in je li svoji nalogi v slovenski deželi kos, skrbeti se mora tudi za to, da se bode v bodoči poljedelski šoli gozdarstvo, oziroma gozdno varstvo in gozdoreja podučevala.

Znano je, djal bi govornik, da večina učencev, ki izstopijo iz vinorejskih šol, nima svojih posestev, si mora toraj služeb iskati, katerih pa, ker je enostransko izobražena, ne more lahko dobiti.

Ako ustanovimo poljedelsko šolo, v kateri bi se najbolj potrebni kmetijski in gozdarski predmeti podučevali, mogoče bi bilo takim učencem, ki nimajo svojih zemljišč, službe pri graščinah ali vladi dobiti.

Znano je, da je dolžnost gozdnega osobja pri obhodih ljudstvo podučevati, posebno v kmetijstvu in gozdarstvu, je li nastavljeno enako osobje za to sposobno, ni verjetno, ker se poljedelstva ni v šoli učilo. Slavni vladi sami mora na tem veliko ležeče biti, da se ustanovi poljedelska šola, v kateri bi se tudi gozdarski predmeti podučevali, toraj vladi večči gozdarji izrejali.

Oprt na navedeno tedaj mislim, da se napravi poljedelska šola, v kateri naj bi se najpotrebni kmetijski in gozdarski predmeti podučevali.

Pripravljajmo svoja zemljišča uže v jeseni za prihodnjo pomladansko ali jaro setev!

(Konec.)

Verjemite mi, premili domači poljedelci, da — ako enkrat poskusite svoje za pomladansko setev namenjene njive uže prejšnje leto pred zimo gnojiti in preoravati, da tega potem, ko se bode o dobrem vspehu sami prepričali, nikoli in nikdar več opustili ne bode.

V jeseni, ko so enkrat vsa druga kmetijska opravila do dobrega poobdelana, ostaja po okoliščinah poljedelcu še vedno toliko časa (sosebno ako je jesen mila in ugodna), da more svoje za jaro setev namenjene njive uže ob tem času dobro preorati in potrebno pognojiti. Ravno nasprotno godi se pa v tem obziru pogostoma pomladanski čas; neugodno vreme zadržuje pravilno obdelovanje polja, jara setev zavleče se na pozni čas, če se pa v lužo in v blato jarino (in sploh drugo) seje, pravi prislovica, da ni kaj žeti, a še manj pa mlatiti. Poglavitno dobro predzimskega oranja za pomladansko setev obstoji pa v tem, da, ako tudi ne ravno ob suhem vremenu izvršeno, zmrzlin, zrak, vlaga in svitloba debele, trde in špehate brazde izredno dobro zrahlja ter v taki preorani zemlji mineralni gnoj, brez kojega prave rasti in koristnega pridelka pričakovati ne moremo, kemično razkroji ter na ta način ob enem to neobhodno potrebno gnojilo v zemlji tudi izdatno pomnoži. Pod vplivom navedenih naravnih učinkov se ob zimskem času zemlja tako rekoč v pravo prhalico zrahlja in tem načinom za pomladansko (jaro) setev izredno dobra in kaj sposobna postane. To velja pa osobito še o težkih ilovnatih tléh, kakoršna se pomladi tudi pri najugodnejšem vremenu z najboljšim orodjem in največim trudom za jaro setev tako temeljito, dobro in ugodno prirediti in pripraviti ne morejo.

Zmrzlin, oziroma srež pa to prevažno opravilo sam ob sebi ob zimskem času brez kmetovalčevega truda na preoranih tleh pošteno izvrši ter poleg tega tudi še pod vplivom svitlobe, vlage in zraka zemljo v fizikalnem obziru izdatno in izredno zboljša. Zopet mi pride na misel neka stara in znana kmetijska prislovica, ki veli: „Za težka ilovnata tla (zemljo) je zmrzlin najboljši kmetovalec“, to je, da ta zemljo pred zimo glo-